

Fundusze Europejskie
dla Kujaw i Pomorza

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Samorząd Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

RPO WK-P 2014-2020

RAPORT TEMATYCZNY
**środowisko i
klimat**

(STAN NA II KWARTAŁ 2024 ROKU)

Podstawowe dane dotyczące interwencji w obszarze: środowisko i klimat w ramach perspektywy finansowej 2014-2020

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

działania finansowane ze środków EFRR

Działania realizowane w ramach RPO WK-P 2014-2020

Oś priorytetowa 3 (Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie) oraz działania 4.1 (Przeciwdziałanie zagrożeniom), 4.2 (Gospodarka odpadami), 4.3 (Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej), 4.5 (Ochrona przyrody), i poddziałania 4.6.1 (Wsparcie gospodarki wodno-ściekowej w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych) oraz 4.6.3 (Wsparcie ochrony zasobów przyrodniczych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych) w ramach Osi 4 (Region przyjazny środowisku)

Alokacja przeznaczona na obszar [w EUR]

około 339,5 miliona EUR

% środków RPO WK-P 2014-2020

na obszar środowisko i klimat przeznaczono około 17,5% środków RPO WK-P 2014-2020

Główny cel interwencji

Główne cele w ramach interwencji koncentrowały się na:

- wspieraniu w przejściu na gospodarkę niskoemisyjną wszystkich sektorów;
- promowaniu dostosowania do zmian klimatu, zapobieganiu i zarządzaniu ryzykiem;
- zachowaniu i ochronie środowiska naturalnego oraz wspieraniu efektywnego gospodarowania zasobami.

Objęły 9 zasadniczych priorytetów:

- Priorytet 4a - wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;
- Priorytet 4b - promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach;
- Priorytet 4c - wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym;
- Priorytet 4e - promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie

zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu;

- Priorytet 5b - wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami;
- Priorytet 6a - inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie;
- Priorytet 6b - inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie;
- Priorytet 6d - ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.

Cele szczegółowe interwencji

Podstawowymi celami interwencji były:

- ✓ zwiększony udział energii ze źródeł odnawialnych w produkcji energii w województwie;
- ✓ zwiększona efektywność energetyczna przedsiębiorstw;
- ✓ zwiększona efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej i wielorodzinnych budynków mieszkaniowych;
- ✓ zwiększone wykorzystanie transportu publicznego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych;
- ✓ zwiększone bezpieczeństwo przeciwpowodziowe regionu;
- ✓ zwiększony udział odpadów zebranych selektywnie;
- ✓ zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnie z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych;
- ✓ wzmocniony mechanizm ochrony różnorodności biologicznej w regionie.

Zidentyfikowane kluczowe wyzwania przed rozpoczęciem interwencji

- zmniejszenie poziomu zagrożeń przyrodniczych, szczególnie o charakterze hydrologicznym;
- łagodzenie skutków zmian klimatu w regionie objawiających się głównie suszami i powodziami/podtopieniami;
- poprawa sprawności odpowiednich służb zmniejszająca do minimum zagrożenie życia lub zdrowia ludzi oraz zapobiegająca negatywnym skutkom dla środowiska;

- zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, wykorzystanie właściwości materiałowych i energetycznych odpadów, zmniejszenie ilości odpadów unieszkodliwianych poprzez składowanie;
- ograniczenie negatywnego oddziaływania ścieków komunalnych na jakość wód, poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej i budowę nowoczesnych oczyszczalni ścieków oraz modernizację istniejących oczyszczalni;
- zachowanie różnorodności biologicznej m.in. poprzez ochronę powierzchni i odtwarzanie siedlisk cennych przyrodniczo, ochronę gatunków zwierząt zagrożonych wyginięciem oraz edukację ekologiczną;
- wykorzystanie potencjału regionu do produkcji OZE;
- zmniejszenie poziomu emisyjności i energochłonności gospodarki;
- rozwój niskoemisyjnego miejskiego transportu zbiorowego.

Zainteresowanie wsparciem w ramach interwencji

W perspektywie 2014-2020 **przeprowadzono 111 naborów w analizowanym obszarze**, w tym: 1 w ramach trybu nadzwyczajnego – Działanie 4.1 (Przeciwdziałanie zagrożeniom), 13 w ramach pozakonkursowego 12 - Działania 3.5.2 (Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych w ramach ZIT), 1 - Działania 4.1.1 (Poprawa ochrony przeciwpowodziowej) oraz 97 w ramach trybu konkursowego, w tym:

8

w ramach Działania 3.1

Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

16

w ramach Działania 3.3

Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym

16

w ramach Działania 3.4

Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych

10

w ramach Poddziałania 3.5.1

Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym

13

w ramach Poddziałania 3.5.2

Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych w ramach ZIT

1

w ramach Poddziałania 4.1.1

Poprawa ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałanie suszy

- 9** **w ramach Poddziałania 4.1.2**
Wzmocnienie systemów ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb ratowniczych
- 6** **w ramach Działania 4.2**
Gospodarka odpadami
- 7** **w ramach Działania 4.3**
Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej
- 4** **w ramach Działania 4.5**
Ochrona przyrody
- 4** **w ramach Poddziałania 4.6.1**
Wsparcie gospodarki wodno-ściekowej w ramach ZIT
- 3** **w ramach Poddziałania 4.6.3**
Wsparcie ochrony zasobów przyrodniczych w ramach ZIT

W sumie liczba złożonych wniosków poprawnych formalnie wyniosła 887 z czego 771 wniosków (tj. około 86,9%) zatwierdzono do dofinansowania. Ostatecznie zrealizowano na podstawie podpisanych umów z beneficjentami 705 projektów w tym najwięcej w obszarach - efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym (185) oraz wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (140). Jednocześnie spośród wszystkich projektów 5 miało charakter ogólnowojezdki.

Beneficjenci objęci interwencją w ramach głównych obszarów

W sumie ze środków z RPO WK-P 2014-2020 w obszarze środowisko i klimat, najczęściej beneficjentami były wspólnoty samorządowe.

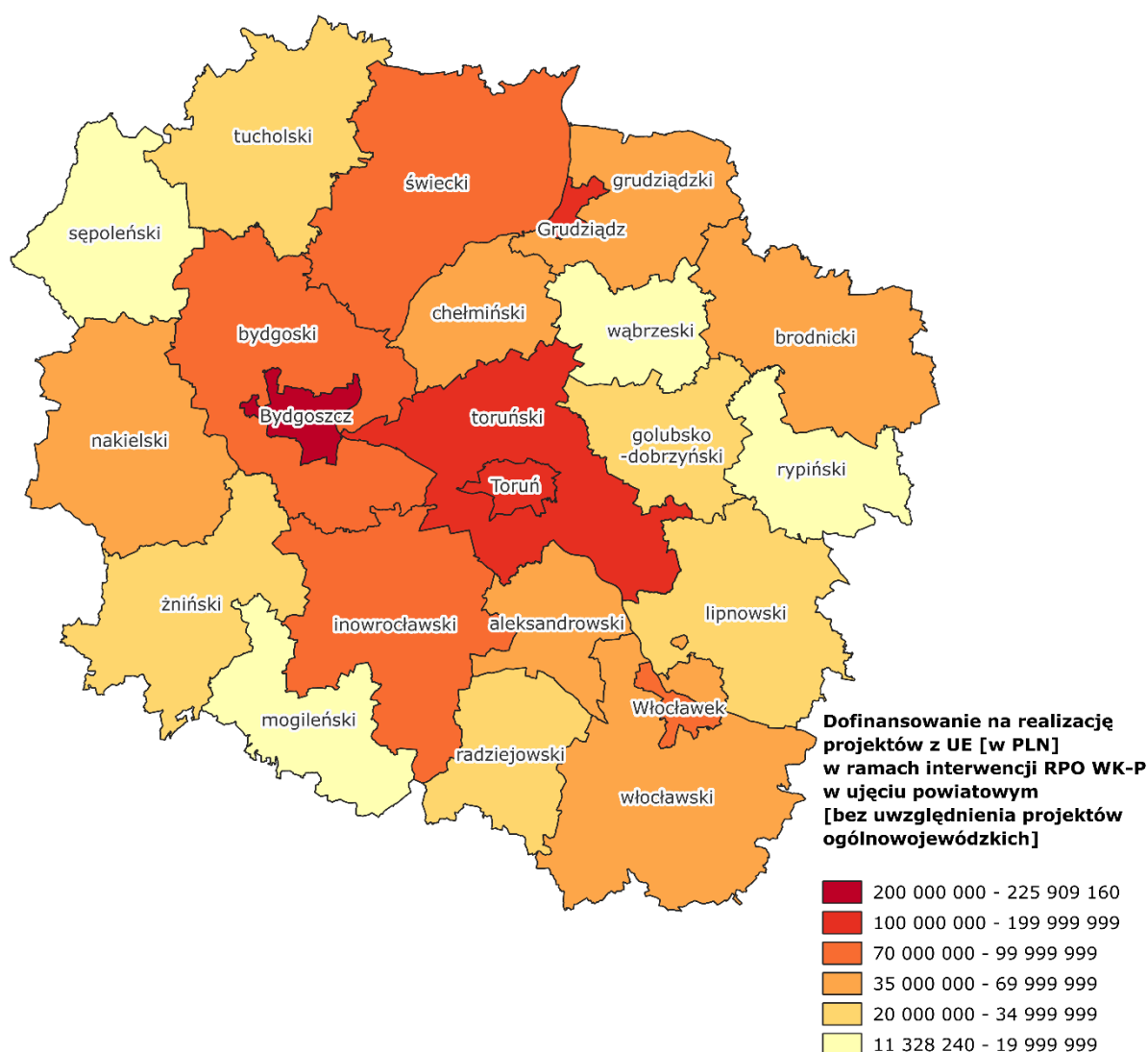
Wykres 1. Liczba beneficjentów korzystających ze wsparcia RPO w WK-P 2014-2020 w podziale na formę prawną.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych SL 2014.

Analizując rozkład dofinansowania z funduszy UE w ramach obszaru na poziomie powiatów w województwie kujawsko-pomorskim [bez uwzględnienia projektów ogólnowojevodzkich], można zauważyć znaczną różnorodność w wysokości wsparcia otrzymanego przez poszczególne powiaty. Największe dofinansowanie na realizację projektów uzyskały Bydgoszcz [ponad 225 mln zł] oraz Grudziądz [ponad 170 mln]. Łączna kwota dofinansowania wyniosła ponad 1 mld 415 mln.

Mapa 1. Dofinansowanie na realizację projektów z UE [w PLN] w ramach interwencji RPO WK-P w ujęciu powiatowym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych SL 2014.

Efekty wsparcia w ramach interwencji

- wybudowano ponad 700 miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”;
- blisko 55 km nowych/przebudowanych linii komunikacji miejskiej;
- zbudowano/zmodernizowano 12 km linii tramwajowych;
- wybudowano/przebudowano około 170 km kanalizacji sanitarnej;
- zmodernizowano ponad 100 km sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii;
- uzyskano dodatkowe (o ponad 14 000 ton rocznie) możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów;
- doposażono ponad 600 jednostek służb ratowniczych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof;
- utworzono około 100 km ścieżek edukacyjnych/szlaków turystycznych.

Rezultaty wsparcia w ramach interwencji

- około 400 tysięcy osób objęto selektywnym zbieraniem odpadów;
- około 74 tysiące dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków;
- około 43 tysiące dodatkowych osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę.

Ocena efektów wsparcia w opiniach beneficjentów

Bez wsparcia z RPO WK-P 2014-2020:

- 61,9% ankietowanych beneficjentów [w obszarze środowisko i klimat] deklaroowało, że nie udałooby się uzyskać żadnych efektów;
- 25,4% ankietowanych beneficjentów deklaroowało, że uzyskałoby efekty w mniejszym zakresie, ale takim samym terminie;
- 11,1% ankietowanych beneficjentów deklaroowało, że uzyskałoby efekty w takim samym zakresie, ale późniejszym terminie;
- 2,6 % ankietowanych beneficjentów deklaroowało, że uzyskałoby efekty w takim samym zakresie i terminie.

Trwałość wsparcia w opiniach beneficjentów

100,0% beneficjentów deklaruje utrzymywanie się widocznych efektów realizacji projektów w obszarze środowiska i klimatu (stan na III kwartał 2024 r.).

Efektywność wydatkowania środków

Środki w obszarze środowisko i klimat były w umiarkowanym stopniu efektywnie wydatkowane i przyniosły tylko częściowo wymierne korzyści. Przykładem tego może być:

Umiarkowane dostosowanie do zmian klimatu oraz transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, a także rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej

Dotyczy to w szczególności: odsetka ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków; udziału produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem, zużycia energii elektrycznej na 1 mln zł PKB, liczby przewozów pasażerów komunikacją miejską na 1 mieszkańca obszarów miejskich, odsetka odpadów komunalnych zbieranych selektywnie, udziału powierzchni obszarów chronionych w powierzchni ogółem.

Wysoki poziom zainteresowania oferowanym wsparciem (wśród potencjalnych wnioskodawców/beneficjentów).

Dopasowanie oferowanego wsparcia potwierdzają liczba wniosków składanych w naborach w tym obszarze, oraz finalnie wysoki poziom kontraktacji, jak i certyfikacji w ramach Osi III oraz IV.

Kluczowe zjawiska oraz trendy w otoczeniu społeczno-gospodarczym realizowanej interwencji mające wpływ na efekty

Zidentyfikowane pozytywne i negatywne zjawiska/trendy:

- zwiększenie zapotrzebowania na energię ze źródeł odnawialnych wśród gospodarstw domowych;
- tendencja wzrostu cen energii elektrycznej, która spowodowała wzrost zainteresowania wsparciem w ramach Osi 3;
- stopniowy wzrost znaczenia instalacji fotowoltaicznych w relacji do instalacji solarnych, co w kontekście większej kosztowności tych drugich skutkuje możliwością realizacji większej liczby inwestycji w jednostki wytwarzania energii elektrycznej z OZE niż pierwotnie zakładano;
- wysoki poziom zainteresowania realizacją mikroinstalacji, co przekłada się na niższy koszt jednostkowy instalacji i możliwość realizacji większej liczby inwestycji;
- oddziaływanie postępu technologicznego w zakresie zmniejszania energochłonności;
- zdynamizowanie procesu wdrażania projektów dotyczących Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.

Zidentyfikowane dobre praktyki w ramach projektów w obszarze interwencji

Zidentyfikowano w szczególności korzystne uwarunkowania programowe oraz dobre praktyki w ramach projektów w tym:

- ✓ dobre dostosowanie zakresu i warunków wsparcia dla mikroinstalacji OZE w Działaniu 3.1 do potrzeb mieszkańców województwa i możliwości organizacyjno-finansowych samorządów; [Montaż instalacji OZE na terenie Gminy Zławieś Wielka];
- ✓ „Parasolowa” formuła realizacji projektów, w której to gmina jest inwestorem i zajmuje się wyborem technologii, wykonawcy, nadzorem inwestorskim i technicznym, a mieszkaniec wnosi tylko wkład własny finansowy do projektu na poziomie koniecznym; wysoka skuteczność takiej formuły w przezwyciężeniu barier związanych z podejmowaniem decyzji inwestycyjnych mieszkańców w zakresie mikroinstalacji OZE; [Montaż instalacji OZE na terenie Gminy Zławieś Wielka];
- ✓ kompleksowość – ujęcie w projekcie 3 różnych typów instalacji OZE (zgodnie z zapotrzebowaniem mieszkańców gminy), w tym także bardziej skomplikowanych technicznie pomp ciepła – istotne w kontekście efektu popularyzacyjnego projektu; [Montaż instalacji OZE na terenie Gminy Zławieś Wielka];
- ✓ zastosowanie zestawu kryteriów wyboru projektów z jednej strony stymulujących do maksymalizacji efektów, z drugiej do racjonalizacji kosztów (z zastrzeżeniem: kryteria efektywności kosztowej ograniczają zastosowanie innowacji i nowoczesnych, droższych technologii, a ocena efektywności kosztowej odbywa się na założeniach z wniosków, które mogą być wysoce nieadekwatne do realnie, finalnie poniesionych kosztów realizacji); [Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie miasta Włocławek - etap IV];
- ✓ kryteria wyboru projektu premiujące inwestycje, które odpowiadały na aktualne potrzeby gmin w zakresie gospodarki odpadami, a jednocześnie już na formalnym etapie oceny (kryteria zero-jedynkowe) powodujące odrzucenie projektów, które nie odpowiadały założonym celom; [Budowa Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Przecznie wraz z infrastrukturą techniczną];
- ✓ kompleksowy wpływ na wzmocnienie systemu transportu zbiorowego w Inowrocławiu – zarówno infrastruktura transportowa i infrastruktura oczekiwania na transport, jak i ekologiczny tabor wraz z systemem ładowania oraz elementy inteligentnego systemu transportowego; [Ograniczenie niskiej emisji poprzez rozwój i usprawnienie infrastruktury transportu miejskiego w Inowrocławiu];
- ✓ kompleksowe podejście do rozwiązania problemów gminy w zakresie gospodarki ściekami komunalnymi: projekt obejmuje zarówno elementy kanalizacyjne (pompowanie ścieków), jak i modernizację i rozbudowę

procesową samej oczyszczalni, a także usprawnienie procesów zagospodarowania osadów ściekowych [Przebudowa gminnej oczyszczalni ścieków w miejscowości Lnianek oraz budowa i przebudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Lniano, przebudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Lniano i Ostrowite, przebudowa istniejących studni głębinowych i budowa zbiornika retencyjnego do wody pitnej w miejscowości Ostrowite (...)].

Podsumowanie - kluczowe wyzwania w obszarze środowisko i klimat w nowej perspektywie finansowej 2021-2027

01 adaptowanie regionu i jego gospodarki do postępujących zmian klimatu;

02 zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie zmian klimatu i kształtowanie postaw proekologicznych;

03 prowadzenie działań w zakresie spełnienia wymogów dyrektywy ściekowej przez aglomeracje o wielkości do 15 000 RLM;

04 ograniczenie strat wody oraz efektywne wykorzystanie istniejących zasobów wody pitnej;

05 zwiększanie poziomu recyklingu odpadów komunalnych;

06 efektywne gospodarowanie zasobami w przedsiębiorstwach;

07 zwiększanie potencjału przyrodniczego regionu.